

A változások egyik első jeleként egyre-másra nyíltak a maszek üzletek. Már nem csupán divatbutikok voltak, Jugoszláviából származó nyugati holmival, hanem például egy lemezbolt is, a régi belváros mögötti egyik félreeső utcában.

64 Benedek Szabolcs

EZ NEM AMERIKA

(regényrészlet)

bandák lemezeket az indiai DumDum Records kiadásában importálták a Magyar Népköztársaságba.) Ennek az újnak a tulajdonosa, egy harsány és irritálóan nagyképű fickó azonban jugoszláv nyomású lemezeket árult, neves nyugati rocksztárok albumainak Jugoton-kiadását, Szabadkáról hozta őket nagy mennyiségben, de még pont akkorában, ami nem szűrt szemet a vámon. Természetesen rátette a saját hasznát, ám így is jóval olcsóbban kínálta őket, mint amennyibe az eredeti nyugati nyomás került volna. Igaz, a minőség is más volt. A borító fakó, itt-ott elmosódtak a betűk, a lemezek némelyike pedig olyan hullámos, hogy Marci időnként tartott tőle, hogy kiugrik a barázdákból a tű. Szerencsére le lehetett játszani őket, a hangzás a Tesla lemezjátszó kis igényű hangszóróihoz pedig még simán megfelelt. A maszek lemezboltosnál csupa rockklasszikust lehetett venni, olyanokat, amelyenkről Marci mindaddig csak olvasott a megyei könyvtárból kikölcsönzött rockzenei szakkönyvben.

Gézát először nem ismerte meg. Az anyja világosította föl, hogy egy osztályba jár az egykori óvodai csoporttársával. Sokra nem emlékezett belőle, ám érdekes módon az anyja elbeszélései nyomán egy sztori mégiscsak beugrott. Mi több, egészen tisztán és élesen látta maga előtt a jelenetet, ahogyan az óvoda melletti játszótér udvarán behúzott egyet a roncsautóba bemászni készülő Gézának. Még érezni is vélte a hajdani dühöt és elégtételt, ahogy elbánt ezzel a sírós mitugrásszal. Az anyja előkotort egy régi óvodai fotót, és megmutatta rajta mindkettejüket. Bizonyos tekintetben túlságosan sokat az életkori sajátosságokat leszámítva nem változtak. Marci egyenes háttal, tekintetét a kamerába szegezve, elszánt arckifejezéssel ül a tornapad közepén, Géza pedig az egyik szélén, görnyedten, láthatóan megszeppenve, nem akar, vagy nem mer az objektívba nézni. Ez a gimnáziumra is így maradt. Marci az osztály egyik hangadója lett, erőtér, míg Géza valahol a kültelken állomásozott. Persze a szerencsétlen külseje is sokat rontott a helyzetén. Egyrészt már a testtartásából látszott az esetlenség. Görbe háttal és behúzott nyakkal járt, csoszogva, és testbeszédének minden egyes megnyilvánulásából az az attitűd sugárzott,

Addig csak a város egyetlen könyv- és zeneműzetében lehetett hanglemezeket kapni, kizárólag magyar, azaz Hungaroton és Pepita kiadásúakat, vagy esetleg elvéve egy-egy indiait. (Hosszú időn keresztül a nyugati rock-

mintha folyamatosan bocsánatot kérne pusztán a létezéséért is. Másrészt egyszerre szánnivalóan és nevetségesen öltözködött. Ez különösen azután vált világossá, amikor az országos reformhangulatnak kényszerűen engedve a gimnázium igazgatója felfüggesztette az addig kötelező iskolaköpeny viselését. Géza számára ez meglehetősen szerencsétlen lépésnek bizonyult. A sötétkék, nejlon egyenköpeny többé már nem takarhatta el borzalmas ruházatát, amely fehér orvosi klumpából, barna vagy szürke kordbársony nadrágból, plüssmellényből, valamint kockás ingből állt, aminek a hónalján már a második tanóra után átütött az izzadságfolt. Mindezt tetézte a hatalmas panorámalencsékkel ellátott műanyag keretes szemüvege, a könnyen zsírosodó haja, amelyből egy-két tincs mindig égnek állt, hiába próbálta szünetekben a mosdó tükrében nézve vízes kézzel lesimítani, valamint a pattanásai, amelyeket a Tini Tonik se bírt eltüntetni.

Bár a Becsei házaspár és a saját szülei mellett föltehetően maga Géza is úgy gondolta, hogy ők ketten barátkoznak, Marci részéről ez leginkább érdekkapcsolat volt. Géza kétlábon járó enciklopédia volt, folyton a könyveket és az újságokat bújta, és az ezekből megszerzett tudása jelentős részben kiterjedt a rockzenére is. Hatalmas érdeklődéssel figyelte az országban egyre szélesebb körben és egyre gyorsabban kibontakozó folyamatokat is, amelyek azt követően kezdődtek, hogy a több évtizedes hidegháborúba anyagilag és minden más értelemben egyaránt belerokkanó Szovjetunió egyre inkább a saját társadalmi és gazdasági problémáival volt kénytelen foglalkozni, és már nem tudta, sőt egy idő után nem is akarta a szétesőben lévő béketábor országait a régi szigorral felügyelni. Mindezekről azonban Marci inkább nem beszélt Gézával, aki a kezdetektől fogva minden lehetséges eszközzel kinyilvánította ellenzéki érzéseit: Kossuth-címeres jelvényt tűzött az öregemberes ballonkabátjára, és rendszeresen megvásárolta a Reform című hetilapot, valamint az utcasarokra kihelyezett asztalokról árult, az elmúlt évtizedek elhallgatott eseményeit taglaló, maszek kiadású könyveket.

– Ne menj bele semmiféle vitákba, és ne hagyd, hogy provokáljanak – intette a fiát Becsei Árpád, aki ezekben az időkben a szokottnál is gyakrabban volt ideges és feszült. Annak ellenére is, hogy az egyre inkább földcsuszamlásszerűnek tűnő változások igazából nem lepték meg, sem őt, sem azokat, akik a párt berkein belül tisztában voltak bizonyos dolgok tarthatatlanságával, valamint azzal, hogy a vezetés hosszú időn keresztül csupán tétlenül figyelte az eseményeket, és akkor sem cselekedett, amikor még módja lett volna beavatkozni. Igaz, az egyre nyilvánvalóbb válságot az se tudta volna megoldani, ha az első jelekre reagálva reformokba kezdenek, amitől egyébként a pártvezetés a fiatalításra vonatkozó minden hangzatos kijelentése

ellenére ódzkodott, tudván, hogy mi lett a korábbi reformok és azok szorgalmazóinak sorsa. A megoldás kulcsa azonban nem a felszínen hullámzó folyamatok kezelésében volt, ekkorra már az is látszott, hogy a válság lényege maga a rendszer, amely fölélte tartalékait, és sorra veszítette el pil-
66 léreit. Akinek volt esze és szeme, láthatta, hogy immáron nemcsak a vakolat hullik, és ablakok töredeznek be, hanem maga a szerkezet is recseg-ropog, és hiába hívnak statikust, az legfőljebb a fejét ingathatja, jelezvén, hogy ezek már olyan mérvű elváltozások, amelyekkel szemben mindenféle föllárványozás és fúrás-faragás tehetetlen. Az épület menthetetlenül össze fog dőlni. Kérdés, kit temet maga alá, és mit fognak helyette építeni.

Becsei Árpádot különösen előbbi aggasztotta. Féltette saját magát is, de elsősorban a családját és a gyerekeit. A gimnázium amúgy is a nagy kamaszkori lázadások időszaka, ilyenkor mindenkit könnyen elkap az ifjonti hév, és amikor amúgy is mindenütt bugyognak az indulatok, az ilyesmi könnyen erőteljes, sőt radikális megnyilvánulásokba csap át. Bár mindig próbálta úgy alakítani a dolgokat, hogy se Marci, se Sára ne érzékeljen abból az iskolában és másutt se semmit, hogy az apjuk magas beosztású megyei pártvezető, azzal is tisztában volt, hogy ennek hatása és az ő személyes befolyása alól még az akarata ellenére se tudja kivonni őket. Igyekezett szerény funkcionáriusként viselkedni, ám a hajbókolást és a kivételezést nem lehetett teljességgel kikerülni. Most viszont attól kezdett tartani, hogy gyerekei az eddigi pozitív hatások után hirtelenjében a negatívumokat fogják megtapasztalni. Mégpedig korántsem igazságos módon. Miközben ő az imázsa és a lelkiismerete által is vezéreltetve próbálta visszafogni a kivételezések mértékét, féltő volt, hogy a rendszerellenes megnyilvánulás elől már nem bírja őket megvédeni.

Géza is sokat olvasott a rockzenéről, és egy csomó lemeze is megvolt, így aztán volt mit cserélgetniük és megbeszélniük. Mi több, kölcsönkérte a bolgár gitárt, valamint a Muszty–Dobay könyvből kitépett akkordtáblázatot, és elhatározta, hogy megtanul gitározni. Marci némi szkepticizmussal fogadta a dolgot, az ugyanis elég hamar kitűnt, hogy Gézának nem igazán van zenei hallása, és az énekórán se nyújtott soha kiemelkedőt, ám ez végül is nem föltétlen jelent akadályt, széles e hazában és a nagyvilágban egyaránt léteznek zenekarok, ahol még előnyt is jelent a hiányos zenei érzék és tudás. Géza lelkes volt és elszánt, pár hét alatt bedarálta az akkordtáblázatot, bal kézfejen csumára vágta, a jobbon megnövesztette a körmeit. És amikor Marci megkérdezte tőle, hogy nem fordítva kellene-e a gitárt fognia, merthogy ő úgy látta a gimnáziumban, hogy Géza balkezes, amaz tiltakozott, mondván, hogy valóban bal kézzel ír, de egy csomó dolgot a kiskorában úgy tanítottak meg vele, hogy a jobbot használja, így aztán a gitározni is azzal a kezével fog. Különbösen is, macerás a húrokat megcserélni és újjrahangolni.

Valójában más se ment. Géza szorgalmas nebulóként bemagolta az akkordokat, anélkül is le tudta őket fogni, hogy ránézett volna a táblázatra, ám a ritmust képtelen volt tartani, a váltások időnként csúsztak, az énekhangjáról pedig jobb nem beszélni. Nekiláttak duóban előadni pár, a rocklemezekről ellesett klasszikust, és bár Géza már közös fellépésekről 67 ábrándozott, amit valamelyik sulibálon fognak elkezdni, Marci hamar látta, hogy ez képtelenség. Amikor pedig kérte, hogy egy kicsit tegye le a gitárt, és kísérletképpen egyelőre kísérje tapssal az ő játékát, hadd lássák, mi a helyzet a ritmusérzéssel, Géza megsértődött. Távozáskor ezúttal nem vitte magával a bolgár gitárt sem, holott érkezésekor még lelkesen mondta, hogy egyelőre nem adná vissza, mert még javában gyakorol, csupán azért van nála, hogy megmutassa, mit tud.

– Fölösleges. Úgyse tudsz semmit – akarta mondani Marci Géza azon sértődött kijelentésére, hogy majd vesz ő magának saját gitárt, nem kell neki a kölcsön, aztán inkább visszafogta magát. Géza ennek ellenére vörös és feldúlt arccal távozott. Még a köszönést is elfelejtette, de az is lehet, hogy egyszerűen ignorálta.

– Összevesztetek? – kérdezte Becsei Árpád, aki a nappaliban, a könyvespolc előtti kanapén ült, és egy nemrég indult folyóiratot olvasgatott homlokráncolások közepette. Az általános reformhangulat lapalapítással is járt, és egyre-főre jelentek meg a hosszabb-rövidebb életű, hol rosszul, hol valamivel jobban szerkesztett, ám annál lelkeesebbnek és szókimondóbbnak szánt sajtótermékek.

– Nem vesztünk össze.

– Csak mert ez egy olyan rendes gyerek, eddig mindig köszönt.

– Hát most nem.

Marci visszalépcsőzött a szobájába, mielőtt az apja tovább kérdezősködik. Azt ugyanis még véletlenül se akarta, hogy szóba kerüljön, hogy a gitártudása fölötti vita hevében Géza azt is megemlítette, hogy a szülei a múltkor kaján vigyorral közölték vele, hogy lám, amikor mostanság összefutnak az utcán, Becsei elvtárs köszön, sőt Géza anyjának előre is szokott köszönni, miközben korábban az üdvözlést se fogadva láthatóan nem akarta őket megismerni. Pedig hát az ismeretség elég régi keletű.

Volt még egy másik esemény, amit Marci odahaza ugyancsak elhallgatott. Az egyik lánynak születésnapja volt, és kitalálta, hogy erre az alkalomra csinál egy kis összejövetelt. A szülei elváltak, ő az orvos édesanyjával élt, aki ezen a hétvégén ügyeletes volt a kórházban, úgyhogy szabad volt az egész lakás. A lány elhívott az osztályból pár embert, nem mindenkit, csak azokat, akik a közkeletű vélekedés szerint úgymond számítottak. Géza például nem volt közöttük, Marci ellenben igen. Nem volt az az ajtóberúgós, orgiába fuladó, hányós házibuli, inkább egyfajta tapogatózás. Addig nem nagyon

csináltak effélét, most viszont a kibontakozó szabadság fílingjében ki akarták próbálni, milyen érzés akárcsak néhány órára is kiszakadni a kora gyerekkoruk óta rájuk tukmált, generációkon átívelő kötelező fegyvelmezetségből.

68 Zenét hallgattak, beszélgettek, táncoltak, a lassúzás közben elcsatant néhány csók, volt pár óvatos, tapogatózó mozdulat, és némi alkohol is fogyott. Ipari mennyiségben nem, annyira azonban elég volt, hogy azok, akik először találkoztak a piával, gyorsan megérezzék a hatását.

Természetesen iskolai dolgokról esett a legtöbb szó, és hamar emlegetni kezdték közös utálatuk tárgyát, a kémiantanárnőt, aki egy régimódi vénkisasszony volt a rigolyáival és a túlzott követelményeivel egyetemben. Az iránta való gyűlöletüket leginkább az táplálta, hogy úgy viselkedett, mintha a kémia lenne nemcsak a közoktatás, de a földkerekség legfontosabb tantárgya is, és folyamatosan kemény számonkérésekkel terhelte őket. Telefonbetyárkodás közben valakinek eszébe jutott, hogy elég most már a vicces családnevekre asszociáló poénokból, meg a kamu éttermi asztalfoglalásokból, mi lenne, ha fölhívnák a kémiantanárnőt, és megszívatnák egy kicsit. Nem volt nehéz megtalálni a telefonkönyvben, nem tucatlan neve volt, Marci pedig a harmadik sör – ráadásul dobozos sör, ami nagy dolognak számított – közben elég erőt és indíttatást érzett ahhoz, hogy a küldetést végrehajtsa.

– Jó lenne, ha végre alaposan megkéféltetnéd magad azzal a seggfejjel Mengyelejevvel, te baszatlan picca, mert mindenkinek kezd kurvára elege lenni a faszágaidból!

Ennyit mondott csupán a telefonba, majd még azelőtt, hogy a kirobbanó harsány röhögés behallatszott volna, letette a kagylót.

Ám ez az egyetlen mondat is elég volt arra, hogy a kémiantanárnő fölismerje a hangját. A későbbiekben Marci végtelenül büszke lett volna rá, hogy annyira jellegzetes hangja van, hogy három sör és két pohár eredeti orosz, azazhogy akkor még szovjet vodka és szándékolt elváltoztatás ellenére, a recsegő vonalon keresztül is föl lehetett ismerni a hangját. Ezúttal azonban meglehetősen kellemetlenül érintette a dolog. Igazából nem is tudatosult benne, sőt nem is nagyon emlékezett rá, hogy mi történt – egészen hétfő délelőttig, amikor a pedellus benyitott az oroszóra kellős közepén, és közölte, hogy Becsei Márton tanulót az igazgató úr azonnal hívhatja.

Már ennek a rövidke epizódnak is két, önmagán túlmutató jelentése van. Az egyik, hogy az incidens éppen oroszórán történt. Marciéké volt az utolsó generáció, amelyik iskolai oktatás keretében, kötelező jelleggel tanulta az orosz nyelvet. Dacára annak, hogy az ugyanebben a nem kívánt lehetőségben részesült előző nemzedék számára felnőtt korára világos lett, hogy néhány elenyésző kivételtől eltekintve nemigen kerül olyan élethelyzetbe, amikor az orosz nyelvet használnia kellene. Amikor a szívélyes légkörű találkozókat zajlottak a szovjet elvtársakkal, biztos, ami biztos, nehogy félreértés vagy

nyelvbotlás legyen, a magyar pártvezetőknek ugyanúgy tolmácsot kellett alkalmazniuk, mint a más nyelveken zajló diplomáciai és egyéb protokolláris kapcsolatok esetében. Az pedig egyenesen a korabeli iskolai nyelvoktatás totális csődjét jelentette, hogy nyolc-tíz évnyi orosztanulást követően se mondhatták el túl sokan magukról, hogy beszélnek Puskin, Dosztojevskij és Tolsztoj nyelvét. Valószínűleg azért nem, mert a lelkük mélyén kimondatlanul is úgy viszonyultak hozzá, hogy ez számukra elsősorban Lenin, Sztálin és Brezsnyev nyelve. Pedig ez már nem az az időszak volt, amikor még a más oktatási szakirányról átvezényelt tanárok egy-két nyelvleckével jártak a tanítványaik előtt. Ekkor már évtizedek óta intenzív orosztanárképzés zajlott a Magyar Népköztársaság főiskoláin és egyetemeken, ám úgy látszik, a passzív ellenállás éppen ezen a területen mutatkozott meg leginkább, vagy éppenséggel kizárólagosan.

Mindenesetre itt már azokat az időket írtuk, amikor, ha még nem is mondták ki nyíltan, de jó eséllyel sejthető volt, hogy a kötelező orosztanítás nem fog újabb nemzedékeket érinteni. A lazulás egyik jele volt, hogy sokkal könnyebben lehetett oroszórakon jó jegyet kapni, mint addig. A másik, hogy az igazgató úr pont az oroszórát tartotta alkalmasnak arra, hogy Becsei elvtárs fiát magához rendelje.

Igen, az igazgató úr, merthogy ez volna a fentebb említett másik, önmagán túlmutató jelentéstartalom. Hiába tartott már négy évtizede a szocializmus, a nyelvre még nem tudott akkora hatást gyakorolni, hogy bizonyos kifejezéseket kiiktasson belőle. Az egyik ilyen a „tanár úr”, illetve „igazgató úr” megszólítás volt. Na jó, éttermekben még volt más is, mert hát az, hogy „főelvtárs, fizetek”, tényleg elég röhejesen hangzott volna. A dolognak viszont a mostani sztorinkban éppenséggel az volt a pikantériája, hogy az igazgató úr személyében egy ízig-vérig elvtárs várta Marcit.

Aki meghökkent és némiképp rémült arccal, a többiek pillantásától kísérve távozott az osztályteremből. A folyosón volt egy kevéske ideje elmerengenie azon, hogy mi történhetett. Egy pillanat erejéig az is átfutott a fején, hogy kitört a forradalom, vagy az ellenforradalom, vagy mi a fene, a felkelők pedig felgyújtották a pártházat és meglincselték az apját. Ehhez azonban odakint túlságosan nagy volt a csönd, a várost átszelő országos főút szokásos forgalmán kívül más zaj nem hallatszott be. Úgyhogy sejtette, hogy az, hogy menetelni kénytelen a pedellus csoszogó léptei és széles válla mögött, a szombat éjszakai bulival lehet összefüggésben. Az jutott eszébe, hogy esetleg az lehetett a baj, hogy az osztálytársnőék lakásán találtak egy rúdjától megfosztott nemzeti trikólórt, és azt az ablakon kilengetve harsányan éltették, azazhogy pont ő éltette a lehangosabban Habsburg Ottót.

Természetesen csak brahiból, valós tartalom nélkül, ráadásul az utca is üres volt. Viszont a jelek szerint az osztályban is lehetnek besúgók.

A valódi ok az igazgatói irodában derült ki, ahol kizárólag ketten tartózkodtak: Marci és az igazgató úr. Utóbbi minden kertelés és fölvezetés nélkül ismertette a tényállást:

70

– Morgensteiner tanárnő ma reggel tudatta velem, hogy nem szereti az éjszakai telefonokat. Ő nem bagoly, hanem pacsirta típus. Korán fekszik és korán kel. Szombaton is már az ágyban találta, mi több, a legszebb álmából riasztotta föl a hívásod. Amit pedig mondtál neki, az annyira elkeserítette, hogy nem is tudott visszaaludni. Álmatlanul forgolódva töltötte nemcsak a szombat, de a tegnap éjszakát is. Úgyhogy kénytelen volt a mai második órája után hazakéredzkedni tőlem, mivel úgy érezte, túlságosan zaklatott és kialvatlan ahhoz, hogy felelősségteljesen tanítani tudja az ifjúságot.

Marci előtt fölsejlett Morgensteiner tanárnő madárkához hasonló törekeny alakja, ahogy a katedrán a tanári asztal szélébe kapaszkodva minden lehetséges szankcióval fenyegetőzve igyekszik fölkelteni az osztály figyelmét a sav-bázis reakciók iránt. Ekkor már a telefonhívás is rémlett neki, bár azt, hogy pontosan mit mondott, nem tudta fölidézni, ellenben végtelen sajnálatot és büntudatot érzett.

– Édes fiam, ezért a magatartásodért ki is csaphatnálak. Egyedül a szüleidre tekintettel nem teszem meg. Éspedig azért nem, mert ezekben a vészterhes időkben nekünk, kommunistáknak össze kell fognunk. Nem szeretnék a te ostobaságod miatt haragban lenni egy olyan régi és jó elvtárral, mint amilyen az édesapád. És úgy gondolom, ez neki is alapvető érdeke. Épp elég megalapozatlan és felelőtlen támadás éri mostanság a szocializmust, amelynek egyesek szemtelenül megtagadják a vívmányait és gyalázzák a nép vezetőit, akik pedig minden tudásukkal és szorgalmukkal őértük is dolgoznak. Ez nem Amerika, édes fiam, hogy akármit lehet mondani, és tapasztalt, megbecsült tanárokat lehet megszégyeníteni. Ám, ismétlem, ebben a nehéz helyzetben nekünk, kommunistáknak össze kell fognunk. Nem szeretnék a szüleiddel semmilyen formában szembekerülni, ezért mondom, hogy felejtjük el és zárjuk le ezt az incidenst, te pedig az első lehetséges alkalommal kérj bocsánatot Morgensteiner tanárnőtől. Lehetőleg ne telefonon.

Marci megsemmisülten állt az igazgatói iroda kopott szőnyegének szélén. Még soha nem került ilyen helyzetbe. És nem azért, mert korábban nem követett volna el bizonyos csínyeket. Például általános iskolás korában egyszer egy akkori haverjával visszament a lakótelepre, és zsírkrétával összefirkálta az egyik panelház lépcsőházát. Arra ügyelt, hogy ne azt, amelyikben korábban laktak, hanem a szomszédost, ám valaki így is fölismerte, és jelentette az iskolájának. A haverja biztos volt benne, hogy ezért minimum intőt fognak kapni. Nem ez történt. Az osztályfőnökük félrevonta őket egy szünetben,

és egyszerűen megkérte őket, hogy lehetőleg ne rongálják a nép tulajdonát. Vagy ha már mindenáron falat akarnak firkálni, akkor sima és ne zsírkrétával tegyék, utóbbit ugyanis sokkal nehezebb eltávolítani. És még akadt pár hasonló ügy, ami alól Marcinak sikerült rendre kislisszannia. Amiben természetesen az apja által aktuálisan elfoglalt pozíció számított leg- 71
inkább.

Ez volt az első figyelmeztetés. A jelzőhang arra vonatkozóan, hogy a dolgok megváltoztak. Az igazgató úr tudatta vele, hogy azért, amit tett, immáron akár komolyabb szankciókat is alkalmazhatna vele szemben. A láthatatlan védőernyő immáron csupán a bajtársiasság jegyében működött. Néhány évvel később Marci azt olvasta a megújult Alföldi Krónika egyik cikkében, hogy hajdani alma máterének idővel nyugdíjba ment – avagy nyugdíjba küldött – igazgatója az akkor már forradalomként emlegetett sajnálatos események idején fegyverrel védte a proletárhatalmat. Mégpedig oly módon, hogy önként jelentkezett a köznyelvben csak pufajkásokként emlegetett karhatalmisták soraiba, és tevékenysége egyáltalán nem merült ki abban, hogy időnként a régi pártház előtt strázsált. Később a megyei tanács művelődési osztályát vezette, onnét került az egyik elitgimnázium igazgatói székébe. Ahonnét csak akkor volt hajlandó távozni, amikor egyre többen, már nemcsak a pedagógusok körében, hanem a megye közéletében és a sajtó hasábjain is követelték menesztését.

A következő fájdalmas momentum a bocsánatkérés volt. Marci úgy volt vele, jobb túlesni ezen minél hamarabb. A legközelebbi kémiaórára néhány nappal később került sor. Morgensteiner tanárnő szokatlanul csöndesnek és szelídnek mutatkozott, nem nézett senki szemébe, és igyekezett minél többször a tábla feketeségébe rejteni keskeny és sápadt arcát. Amikor Marci a szünetben egy nagy levegővétel után odament hozzá a katedrára, kerülték egymás tekintetét. Morgensteiner tanárnő szempillája riadtan verdesett, mintha neki volna oka valamiféle bűnbánásra, miközben Marci makogva és alig hallhatóan bocsánatot kért.

– Jól van, jól van, hagyjuk már ezt az egészet – mondta a tanárnő, azzal a hóna alá csapta az osztálynaplót, és széleseben távozott.

Azt nem tudni, az incidensnek volt-e köze ahhoz, hogy a tanév végén leadta az osztályt, és más vette át náluk a kémiaoktatás feladatait.

Ahogy vöröslő arccal jött le a katedráról, Marci észrevette, hogy Géza a sarokból figyeli őket. Lehet, hogy csak messziről tűnt így, mindenesetre cserepes ajkain mintha gúnyos mosoly is játszadozott volna. Akkor nem szólt semmit, a következő szünetben azonban odament Marcihoz, és minden bevezető nélkül annyit mondott:

- Ugye, tudod, hogy most már nem bújhatsz az apád háta mögé?
- Mi van?
- Ezt még megúsztad, de a következőt már nem fogod.
- Mit úsztam meg?

72 Géza tekintete megvillant a vastag szemüveglencsék mögött:
 – Jaj, ne tessed már a hülyét. Mindketten nagyon jól tudjuk, miről van szó.

- Te mit tudsz erről? Ott se voltál.
- Nem voltam, de ettől még tudom, mi a helyzet. Nektek végetek van.
- Kinek van végük, bazmeg?
- Nektek, meg a szaros rendszereteknek. Jobb, ha tudomásul veszed, hogy vége a kivételezett helyzeteknek. Sőt a számonkérés következik. Egyenként fogjuk le vadászni a kommunistákat, és felelni fognak minden bűnükért. Értve vagyok, Becsei... elvtárs?

Géza sarkon fordult, és klaffogó léptekkel távozott, maga után húzva izzadságszagának kondenzcsíkját.

- Megtanultál már gitározni? – kiáltotta utána Marci, majd hozzátette:
 – Rohadt fasiszta.

Szerencsére ez utóbbi mondat valamivel halkabbra sikeredett, amúgy is elnyomta a nagyszünet morajlása. Verekedésre tehát nem került sor, bár

Marcinak kedve lett volna megint bemosni egyet Gézának, mint ahogy annak idején tette a roncssteherautó lépcsőjén. Onnantól kezdve viszont nem beszéltek egymással, és arra is ügyeltek, hogy kettesben ne fussanak össze sehol.

